

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 17.11.1967, sp. zn. 6 Cz 98/67, ECLI:CZ:NS:1967:6.CZ.98.1967.1

Číslo: 24/1968

Právní věta: Spory týkající se odměny za práci z titulu neplatného převedení člena JRD na inú práci, spadají nepochybně do pravomoci soudů. Družstevník, který je vázaný uznesením členské schůzky, týkající se organizace práce, tedy i konkrétním svým pracovním zařazením, nemůže projevit nesouhlas s převedením na inú práci (do jiné výrobní skupiny) s těmi důsledky, že by toto převedení na inú práci bylo neplatné. Platnost převedení družstevníka na inú práci je vázaná na hmotnoprávní podmínku, spočívající v tom, že o převedení na inú práci rozhodli příslušné družstevní orgány. K otázce pravomoci soudů v těchto případech, kdy jde o jiné otázky související s členstvím (např. věci družstevní disciplíny).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 17.11.1967

Spisová značka: 6 Cz 98/67

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Člen družstva, Řízení před soudem

Předpisy: 49/1959 Sb. § 47 99/1963 Sb. § 7
čl. 17
§ 135 169/1964 Sb. čl. 14

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24/1968 sb. rozh.

Spory týkající se odměny za práci z titulu neplatného převedení člena JRD na inú práci, spadají nepochybně do pravomoci soudů. Družstevník, který je vázaný uznesením členské schůzky, týkající se organizace práce, tedy i konkrétním svým pracovním zařazením, nemůže projevit nesouhlas s převedením na inú práci (do jiné výrobní skupiny) s těmi důsledky, že by toto převedení na inú práci bylo neplatné. Platnost převedení družstevníka na inú práci je vázaná na hmotnoprávní podmínku, spočívající v tom, že o převedení na inú práci rozhodli příslušné družstevní orgány. K otázce pravomoci soudů v těchto případech, kdy jde o jiné otázky související s členstvím (např. věci družstevní disciplíny).

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze 17. listopadu 1967, [6 Cz 98/67](#).)

Žalobkyňa uplatnila nárok na zaplatenie odmeny za prácu za dobu 29 mesiacov z titulu neplatného prevedenia na inú prácu, ku ktorému došlo 24. 7. 1965. V žalobe uviedla, že ako zakladajúca členka pracovala v žalovanom družstve 13 rokov, a to od roku 1963 ako dojička, a že 24. 7. 1965 bola prevedená z práce v živočíšnej výrobe na prácu v rastlinnej výrobe. Vedľa toho sa domáhala na žalovanom zaplatenia nemocenských dávok v čiastke 1000 Kčs.

Žalované JRD navrhlo zamietnutie žaloby. viedlo, že uplatnenie nemocenských dávok nepatrí do právomoci súdu a že o tomto nároku bolo právoplatne rozhodnuté sociálnou komisiou žalovaného JRD. Pokiaľ potom ide o prevedenie žalobkyne na inú prácu, došlo k nemu z toho dôvodu, že žalobkyňa sa neznášala s krmičom; o prevedení na inú prácu rozhodlo predstavenstvo žalovaného JRD na dvoch schôdzach; rozhodnutie predstavenstva bolo žalobkyni oznámené písomne. Od januára 1966 pracuje žalobkyňa opäť v živočíšnej výrobe.

Okresný súd v Trnave konanie zastavil s odôvodnením, že do právomoci súdu nespadá rozhodovanie o nárokoch, týkajúcich sa preradenia v práci členov JRD; príslušné o týchto nárokoch rozhodovať sú družstevné orgány, resp. nadriadený orgán, ktorým je Okresná výrobná poľnohospodárska správa v T.

Krajský súd v Bratislave rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, a to v podstate z toho dôvodu, že do právomoci súdu nespadá preskúmavanie rozhodnutí orgánov družstva; člen sa nemôže domáhať na súde zmeny udeleného disciplinárneho trestu, resp. veci, týkajúcej sa organizácie práce, prípadne toho, aby bol zaradený do určitej pracovnej skupiny; podľa zák. č. 49/1959 Zb. a Vzorových stanov JRD patria tieto veci do výlučnej právomoci družstevných orgánov (§ 7 ods. 1 o. s. p.).

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že týmito uzneseniami okresného i krajského súdu bol porušený zákon a tieto rozhodnutia zrušil.

Z odôvodnenia:

Spory, týkajúce sa odmeny za prácu z titulu neplatného prevedenia člena JRD na inú prácu, spadajú nepochybne do právomoci súdov. Nejde tu o otázku, týkajúcu sa existencie či neexistencie členstva v JRD, o ktorých sú oprávnené rozhodovať len družstevné orgány (porov. čl. 9-15 Vzorových stanov, ktoré platia ako lex specialis i po účinnosti zák. práce so zreteľom na § 3 zák. práce) a o ktorých si môže súd urobiť úsudok len ako o otázke prejudiciálnej podľa § 135 ods. 2 o. s. p. (porov. rozhodnutie č. 38/1962 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR).

Obdobná situácia z hľadiska právomoci súdov je i v tých prípadoch, kedy ide o iné otázky súvisiace s členstvom (napr. veci družstevnej disciplíny; člen sa nemôže domáhať na súde zmeny udeleného disciplinárneho trestu, alebo veci, týkajúcej sa organizácie práce; člen nemôže na súde uplatniť žalobou nárok na to, aby bol zaradený do určitej výrobnéj skupiny, prípadne aby bol určený na prácu v spoločnom družstevnom podniku, v melioračnom družstve apod.). O existenciu či neexistenciu členstva v JRD nejde tiež u otázok, týkajúcich sa odmeňovania práce v JRD alebo náhrady škody spôsobenej pracovníkmi JRD; v týchto veciach je zásadne daná právomoc súdov.

V spore, týkajúcom sa odmeny člena JRD za prácu uplatnenej z titulu neplatného prevedenia na inú prácu, základnou spornou otázkou, ktorú si musí súd vyriešiť, je otázka, či prevedenie družstevníka na inú prácu, vykonané JRD, bolo platné alebo nie.

Zmena pracovných podmienok člena JRD (prevedenie na inú prácu, resp. i preloženie) nie je viazané na súhlas člena, ako je tomu u pracovníka v pracovnom pomere. Pracovné vzťahy v JRD sú vybudované na organizácii práce, ktorá má svoje špecifické rysy odlišné od organizácie práce vykonávanej v rámci pracovného pomeru, a to jednak vzhľadom na zvláštne spojenie majetkových,

pracovných a správnych vzťahov v JRD a jednak vzhľadom na zvláštnosti družstevnej veľkovýroby, podmienené zvláštnou povahou a zvláštnymi podmienkami poľnohospodárskej práce, ktoré sa líšia od pracovných podmienok v priemysle. Špecifické rysy organizácie práce v JRD sa prejavujú i v tom, že prácu v JRD organizuje členská schôdza ako najvyšší orgán družstva, teda vlastne družstevníci sami, pričom platne prijaté uznesenie členskej schôdze je záväzné pre všetkých družstevníkov. Nemôže preto družstevník, ktorý je viazaný uznesením členskej schôdze, týkajúcim sa organizácie práce, teda i konkrétnym svojím pracovným zaradením, prejavíť nesúhlas s prevedením na inú prácu (do inej výrobnéj skupiny) s tými dôsledkami, že by toto prevedenie na inú prácu bolo neplatné. Preto tiež Vzorové stanov a Vzorový poriadok (porov. por. č. 133/1964 Vestníka MPLVH) obsahujú v tom smere výslovné ustanovenie, podľa ktorého zaradenie družstevníka do jednotlivých výrobných skupín prevádza predstavenstvo so schválením členskej schôdze družstva.

V súlade s potrebou zabezpečovania úloh v JRD môže teda predstavenstvo družstva so schválením členskej schôdze JRD prevádzať členov JRD na rôzne práce v družstve i bez ich súhlasu. Vzorový pracovný poriadok a jednací poriadok JRD v tom smere len stanovujú, že družstevníci nemajú byť bez súhlasu predstavenstva družstva a schválenia členskej schôdze JRD trvale prevedení na iné práce, pokiaľ nie sú pre to závažné dôvody, pričom sa tak môže stať v záujme zaistenia prevádzky a s prihliadnutím na kvalifikáciu a praktické znalosti (časť I. oddiel 2 Vzorového pracovného poriadku).

Naproti tomu je, pravda, platnosť prevedenia družstevníka na inú prácu viazaná na hmotnoprávnu podmienku, spočívajúcu v tom, že o prevedení na inú prácu rozhodli príslušné družstevné orgány, tj. predstavenstvo družstva so schválením členskej schôdze JRD (porov. čl. 17 ods. 2 Vzorových stanov JRD). Ak o prevedení na inú prácu nerozhodol družstevný orgán príslušný podľa stanov, je prevedenie na inú prácu neplatné a družstevník môže uplatniť na súde nárok na odmenu za prácu z titulu neplatného prevedenia na inú prácu. Ak, pravda, o prevedení družstevníka na inú prácu rozhodli príslušné družstevné orgány, potom je prevedenie na inú prácu platné a súd by žalobu na odmenu za prácu z titulu neplatného prevedenia na inú prácu zamietol ako bezdôvodnú.

Z toho plynie, že nebol postup okresného súdu, keď konanie zastavil, a postup krajského súdu, keď rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Nesprávne je stanovisko krajského súdu – čo je treba pre úplnosť poznamenať – i v otázke právomoci družstevných orgánov a vylúčenia právomoci súdu vo veciach, týkajúcich sa kárnych opatrení. Člen sa nemôže síce domáhať na súde zmeny udeleného disciplinárneho trestu, môže však na súde uplatniť nárok na vrátenie zrážky z odmeny za prácu, ak ako kárne opatrenie, teda ako sankcie na porušenie družstevnej disciplíny, bolo uložené zníženie odmeny za prácu čiastkou 100 Kčs prevyšujúcou (porov. § 47 ods. 2 zák. č. 49/1959 Zb. a čl. 14 Vzorových stanov, podľa ktorých možno uložiť ako kárne opatrenie výstrahu, napomenutie, pokarhanie pred členskou schôdzou, zníženie odmeny za prácu o 100 Kčs, preradenie na menej dôležitú prácu a odvolanie z funkcie).

Z hore uvedeného plynie, že okresný súd i krajský súd porušili napadnutými rozhodnutiami v rozsahu hore uvedenom zákon v ustanoveniach § 7 ods. 1, § 79 ods. 1, § 104 ods. 1, § 120 ods. 1, § 152 ods. 2 o. s. p. v spojení s čl. 17 ods. 2 Vzorových stanov JRD, vydaných vyhláškou č. 169/1964 Zb.